

Verslag – Inhoudelijke expertengroep PFAS

Datum: 26 april 2022

Aanwezig:

Vooruitblik Rondetafel 28/04

- Potentieel effect van arrest Raad van State op Rondetafel want 4 stakeholders van arrest nemen deel.
- Doel: Kijken of er draagvlak is om deze stakeholdergroep te gebruiken om een gemeenschappelijke visie te ontwikkelen. Vergadering 28/04 is een verkennende fase.
- Programma:
 - Stakeholders brengen statement over 3 constructieve oplossingen
 - Debat tussen verschillende partijen
- Moderator: (Common ground)
- Betrokken Vlaamse administraties aanwezig op overleg voor vragen. Niet de bedoeling om in debat te gaan over handelingskader, BBO, etc.
- Aanwezigheden Vlaamse administraties:
 - Grondbank:
 - AZG: en
 - OVAM:
 - VMM: Nog te bepalen
 - GOP:
 - MOW:

Opmerkingen/vragen

- Arrest Raad van State: Wat zal de perceptie van partijen op vraag eventuele engagement op Rondetafel Zijn? > Signalen dat partijen duidelijke engagementen missen dus we willen op zoek gaan naar een gemeenschappelijk doel. Proberen zo de focus weg te nemen van juridische procedures.

Terugkoppeling saneringsworkshop 21/04 (zie presentatie)

- Verslag en presentaties van workshop op PFAS-website: [link](#)
- In samenwerking met IMDO, OVAM, OVB en Zwijndrecht Gezond
- Presentaties van huidige en innovatieve technieken + interactief overleg over mogelijkheden, bottlenecks, etc.

Opmerkingen/vragen

- Wellicht nodig om een combinatie van technieken toe te passen in bepaalde timeframes.
- Hennepteelt voor isolatie: Is dit een volwaardig alternatief voor de huidige teelt (voeding)? Kan het dienen als een onderdeel van de compensatie voor de getroffen landbouwers? En dus

niet enkel als saneringstechniek. Belang van behoud van de bodemstructuur > Er worden aantal routes bekeken maar dit moet nog verder onderzocht worden.

- Is er ook risicogericht nagedacht tijdens het debat? > Nee, focus lag nu op de technische discussie.
- Aandachtspunt: denken aan gronden die vernietigd worden na bv. fysicochemische reiniging en thermodestructie.
- REACH kan nog effect hebben op oplossingen zoals fyto-remediatie > Er zijn zeker nog meer metingen nodig om fyto-remediatie beter te onderzoeken.
- Hoe zit het met elektriciteitsverbruik bij deze saneringstechnieken? > Energieverbruik kwam af en toe ter sprake maar er lag geen focus op. Men is zich ervan bewust dat de PFAS-moleculen transfereren naar verschillende fases en dat elke stap een impact heeft.

Terugkoppeling stand van zaken werkgroep grondverzet

- Er is verder overleg geweest met de ontginningsector. Er is een grote bezorgdheid over de groeves die al jaren gevuld worden en waar er is nog geen stalen genomen zijn op PFAS. Wettelijk gezien moeten ze als zo'n exploitatie stopt een afsluitend OBO uitvoeren. Hierbij kan dan aan het licht komen dat er een PFAS-verontreiniging is en is de vraag of zij dan aansprakelijk kunnen gesteld worden. Dit is een juridisch probleem en raakvlak met bodemsanering + controles bij exploitatie. Dit probleem moet op een hoger niveau bekeken worden.
- Lijst van uitloog-ongevoelige toepassingen: een vertegenwoordiging van ORI uitgenodigd (ingenieurs) om dit verder te onderzoeken. ORI heeft een toets gedaan met een aantal leden en besloten dat dit geen gemakkelijke vraag is want 'ondoorlaatbaar bestaat niet' en ze bevestigen de technische moeilijkheid. De vraag is nu of het nuttig is dit nog meer uit te werken of dat de verfijnende studies van VITO beter worden afgewacht. Er wordt ook nog een nota geschreven met de voor- en nadelen van het gebruik van deze lijst.
- Arrest van Raad van State: Zeer grote gevolgen voor grondverzetregeling. Stand-still regels zijn anders geïnterpreteerd tijdens dit arrest, namelijk dat er niks meer mag bij komen. Hun boodschap is om eerst te saneren en dan grondverzet. Ze wijzen hierbij op een geïntegreerde aanpak. Dit zorgt er wel voor dat bij 10% van de huidige werven een potentiële saneringsverplichting opduikt.

Opmerkingen/vragen

- Historische opslag in groeves: Heeft een potentieel probleem naar grondwater want er wordt geen bescherming toegepast bij deze groeves. Het is dus niet enkel een juridisch probleem.
- Opvolging van deze groeves vanuit VMM is gering. Bekijken of er eventueel een meetcampagne nodig is.
- Kunnen de achtergrondmetingen van VMM hier een beeld van scheppen? > Resultaten van meetcampagne VMM zijn nog maar juist binnen en de gemeten punten liggen vooral in landbouwgebieden dus weten niet of dit in de buurt van zo'n groeves ligt.
- Kaartmateriaal voor alle groeves is beschikbaar bij DOV.
- Metingen op tijdelijke opslagplaatsen: slechts 5 op ± 1200 PFAS-metingen hadden een overschrijding.
- Handhaving: geen weet over opvolging van groeves maar zal het bespreken en de volgende keer terugkoppelen (**actie 1**).
- Studie uitloog bij VITO is nog niet opgestart. Deadline is eerder tegen eind van het jaar. Finaliteit van deze studie is om een idee te krijgen welke PFAS er uitlogen. Een andere opdracht voor VITO is om een normering uit te werken waaronder een voorstel voor bouwkundig bodemgebruik.

Terugkoppeling stand van zaken werkgroep Data Handling (zie presentatie)

- PFAS-verkenner:

- HBM-dashboard:

- Nog contact geweest met Ruimtemodel? > Er is al een startoverleg geweest maar er is nog geen duidelijke richting waar dit naartoe gaat.
- Niet bedoeling om alle datasets in DOV te trekken maar wel de bedoeling om dit samen te brengen en de nodige linken te leggen naar andere platformen.

- Aangestelde PFAS-coördinator bij de Stad Antwerpen. Bij de stad zijn ze ook bezig met een cross vergelijking over datasets heen.
- Aanstelling van 2 PFAS-regisseurs in Nederland: niveau Zeeland () en niveau Rijkswaterstaat (). Eerste kennismaking geweest met vorige vrijdag waar er afspraken zijn gemaakt over data-uitwisseling (bv. Westerschelde).
- Overleg grensoverschrijdende werkgroep (Zeeland en Vlaanderen): Studiedag van Internationale Scheldec commissie gepland op 10/06 om thema PFAS verder uit te werken.
- Tegemoetkomingsregeling landbouw: 37 van de 38 zijn reeds akkoord gegaan met financieel voorstel. Deadline t.e.m. 29/04 om hun akkoord/niet-akkoord in te dienen.
- Infomomenten Zwijndrecht: Op 18/05 plant 3M een bewonersvergadering (namiddag en avond). Op 10/05 is er een infoavond over HBM gepland.
- Volgende meeting van de expertengroep vindt plaats op 10/05. Agendapunten mogen steeds ingestuurd worden (**actie 3**).

Nummer	Actie	Uitvoerder(s)	Datum gereed
1	Navragen handhaving groeves		10/05/2022
2	Plannen vooroverleg webinar lokale besturen	Team opdrachthouder	asap
3	Insturen agendapunten voor volgende vergaderingen	iedereen	asap